

YAZI-Neden Diyanet'e Lüzum Yok!

16 Mayıs 2015

Yaklaşık 40 senedir Diyanet İşleri Başkanlığı'nın (DİB) ilga edilmesi gerektiğini yazıp duruyorum. Gerekçelerimi şöyle sıralayabilirim:

1) İslam bakış açısından Diyanet'in meşru bir temeli yoktur. Bir yandan kamu otoritesi her türden politikayı takip ederken "laik" olduğunu söyleyip dinî kaynaklara müracaat etmeyecek, diğer yandan "diyanet işleri"ni kendi uhdesinde bulunduracak. Bir devlet ya tamamen dine göre politikalarını yapar veya tamamen dinden elini çeker. Türkiye'de devlet, ne İslam dinine göre politika tayin etmektedir ne de dinden elini çekmektedir.

2) Devletin dini uhdesinde tutması masumane değildir. Benimsediği resmî ideolojisi çerçevesinde dinden meşruiyet devşirmekte, dini kendi ideolojisinin manevî zemini olarak kullanmaktadır. Bundan önceki DİB Başkanı Ali Bardakoğlu şöyle diyordu: "Anayasa'daki laik ve demokratik Cumhuriyet yapısının temel ilkelerine ve Atatürkçülüğe bağlıyız. Onları öncelikli ilkeler olarak görüyoruz." (Hürriyet, 2 Eylül 2005) Bir dinin laik ve Atatürkçülüğe bağlı kalınarak yorumlanması o dinin başına gelebilecek en büyük musibettir.

3) Devletlerin öncelikleri ile dinin öncelikleri, devletlerin yürüttükleri zalimane politikalar ile dinin hayata geçirmeyi emrettiği politikalar farklıdır. Dini, kurucu ideolojisi ve öncelikleri farklı bir devletin uhdesine verdiğiniz zaman o dini "devletleştirmiş" olursunuz. DİB, İslam dinini devletleştiren bir kurumdur. Devletin politikalarına aykırı hutbelere yer vermesi düşünülemez. Devletin resmi görüşüyle çelişen hadisler ve yorumlar ihtiva ediyor diye harikulade bir İslam ansiklopedisi hükmünde olan Tecrid-i Sarih'i basmamaktadır.

4) Diyanet, kuruluş felsefesi itibarıyla partilerin değişen politikalarına göre renk ve şekil değiştirmez ama partilerin ve iktidarların politikalarından ve çıkar hesaplarından da tamamen uzak olduğu söylenemez. Geçmişte bütün partiler Diyanet'ten bir şekilde istifade etmeye çalışmışlardı, bugün de mevcut iktidar istifade etmektedir. Bazen bu iş rahatsızlık verici boyutlara ulaşmaktadır. Geçen hafta (8 Mayıs) cuma namazını Fatih Camii'nde kıydın. Namaz çıkışında kapıda bizi ilk karşılayan AK Parti'nin, üzerinde kocaman Ahmet Davutoğlu'nun resimlerinin bulunduğu parti broşürleri oldu. Tam kapıda parti broşürü dağıtan şahsa usulüne uygun bunun doğru olmadığını söyledim: "N'apalım, haklısın hocam, teşkilat böyle istiyor!" dedi. Bazen öyle hutbeler okutuluyor ki insanın camiye terk edesi geliyor. Cumaya gitsen bir türlü, gitmesen bir türlü.

5) Tutarlı laiklik açısından da Diyanet gibi bir teşkilatın sistem içerisinde yeri olmaz. Dünyanın hiçbir laik ülkesinde kilise devletin en temel kuruluşları arasında yer almaz.

6) Diyanet üç yoldan dini laikleştirmektedir: a) "Din adamları sınıfı"nı oluşturmak; b) Toplumsal ve kamusal hayata ilişkin dinin hükümlerini göz ardı etmek, muamelat ve ukubatı kaale almayan, dini ahlak ve ibadetlerden ibaret bir diyanet söylemine indirgemek; c) Devletin laik-seküler ideolojisini dini söylem üzerinden tahkim etmek suretiyle. Kısaca DİB, dini hükümsüzleştirip diyanet'i öne çıkararak İslam dinine büyük zararlar vermektedir. Prensipite olması gereken "din'in muamelat ve ukubat kısmı devlete", "itikat, ahlak ve ibadet kısmı sivil topluma, cemaatlara ait" olmalıdır. Türkiye'de devlet muamelat ve ukubatı neshetmiş, diyaneti tekeline almıştır.

Devletin yapması gereken din dersleri dahil olmak üzere din işlerinden elini çekmesi, bu arada bütün yurttaşları için a) Din ve vicdan özgürlüğünü; b) Her din, mezhep ve inanç grubunun kendini kamusal alanda görünür kılmasını; c) Her din, mezhep ve inanç grubunun kendini ifade etmesini; tebliğ etme özgürlüğünü teminat altına almasını; d) Her din, mezhep ve inanç grubunun sivil-medeni alanda serbestçe örgütlenmesine, dinine, inancına göre yaşama pratikleri geliştirmesine imkân ve zemin sağlamasıdır.

Belki bugünden yarına DİB'i ilga etmek mümkün olmayabilir. Ama kısa vadede özerk bir kurum olmasını, orta vadede tamamen ortadan kalkmasını sağlayacak plan ve programlara başlamak lazım.

https://web.archive.org/web/20150715043557/http://www.zaman.com.tr/ali-bulac/neden-diyanete-luzum-yok_2294746.html